

עמדי שבטך ומשענתך וגו'. בכל מקום שהצדיקים הולכים, השכינה הולכת עמם ולא עוזבת אותם.

יוסף הלך בגיא צלמות והורידו אותו למצרים - השכינה היתה עמו, זהו שפתוב ויהי ה' את יוסף. ומשום ששכינה היתה עמו - בכל מה שהיה עושה, היה מצליח בידו. שאפלו מה שהיה בידו והיה מבקש אותו אדונו בגן אחר - היה מתהפך בידו לאותה הצורה שרצון אדונו היה רוצה בה, כמו שנאמר וירא אדניו כי ה' אתו וכל אשר הוא עשה ה' מצליח בידו. מצליח בידו ודאי, כי ה' אתו.

בא ראה, וידע אדניו כי ה' אתו לא כתוב, אלא וירא אדניו, שהרי בעינו היה רואה מעשה נסים בכל יום שהקדוש ברוך הוא עושה בידו, ועל כן ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף. הקדוש ברוך הוא שומר את הצדיקים, ובגללם הוא שומר את הרשעים, שהרי הרשעים מתברכים משום הצדיקים. כמו כן כתוב (שמואל ב' ו) ויברך ה', את בית עבד אדם, [הגמ' בפעבור ארון האלהים].

הצדיקים, מתברכים האחרים בגללן, והם לא יכלו להזון [ס"א להוציא] בזכותם, והרי פרושה. יוסף התברך אדונו בגללו, והוא לא יכל להוציא ממנו בזכותו ולצאת לחרות.

ואחר כך הכניס אותו לבית הסהר, כמו שנאמר (תהלים קה) ענו בכפל רגלו ברזל באה נפשו, עד שלאחר מכן הקדוש ברוך הוא הוציא אותו לחרות והשליט אותו על כל ארץ מצרים. ומשום כך כתוב ולא יעזב את חסידיו על הצדיקים בעולם הזה ובעולם

אזלי, שכינתא אזלא עמהון ולא שביק לון. יוסף אזל בגיא צלמות ונחתו ליה למצרים, שכינתא הות עמיה. הדיא הוא דכתיב,

ויהי יי את יוסף. ובגין דהות עמיה שכינתא בכל מה דהוה עביד הוה מצליח בידיה. דאפילו מאי דהוה בידיה והוה תבע ליה מאריה בגוונא אחרא, הוה מתהפך בידיה להווא גוונא דרעותא דמאריה הוה רעי ביה. כמה דאת אמר, וירא אדניו כי יי אתו וכל אשר הוא עשה יי מצליח בידו, מצליח בידו ודאי, כי יי אתו.

תא חזי, וידע אדניו כי יי אתו לא כתיב, אלא וירא אדניו, דהא בעינוי הוה חמי עובדא דנסין בכל יומא דקדשא בריך הוא עביד בידיה, ועל דא ויברך יי את בית המצרי בגלל יוסף. קדשא בריך הוא נטיר לון לצדיקא ובגינהון נטר לון לרשיעא, דהא רשיעא מתברכין בגינהון דצדיקא. פגוונא דא כתיב, (שמואל ב' ו) ויברך יי, את בית עבד אדם [הגמ'], בעבור ארון האלהים.

צדיקא, אחרנין מתברכין בגינייהו, ואינון לא יכלו לאתזנא (ס"א לאשתובא) בזכותייהו, והא אוקמוה. יוסף אתברך מאריה בגיניה, ואיהו לא יכיל לאשתזבא בזכותיה מגייה ולנפקא לחירו.

ולבתר אעיל ליה בבית הסהר כמה דאת אמר (תהלים קה) ענו בכפל רגלו ברזל באה נפשו, עד דלבתר קדשא בריך הוא אפיק ליה לחירו ושלטיה על כל ארעא דמצרים. ובגין כך פתיב ולא יעזב את חסידיו לעולם (דף קפט ע"ב) נשמרו, חסידו כתיב ואתמר. וקודשא בריך הוא אגין עלייהו לעולם נשמרו. כתיב חסידו ונתבאר, והקדוש ברוך הוא מגן

הבא, שפתיב (תהלים ה) וישמחו כל חוסי בך לעולם ורננו ותסוף עלימו ויעלצו בך אהבי שמך.

ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף.

רבי חייא פתח ואמר, (שם ק) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו בא ראה כמה צריך האדם להשמר מחטאיו וללכת בדרך מתקנת, כדי שלא יסיט אותו היצר הרע ההוא, שהוא מקטרג לו כל יום ויום, כמו שנאמר.

ומשום שהוא מקטרג לו תמיד, צריך האדם להתגבר עליו ולהתעלות עליו במקום של חזק, שצריך להיות גובר עליו ולהשתתף במקום של גבורה, משום שפאשר אדם גובר עליו, אז הוא בצד הגבורה ונדבק בו להתגבר, ומשום שאותו יצר הרע תקיף, צריך האדם להיות תקיף ממנו.

ובני האדם הללו שמתגברים, נקראים גבורי כח, שימצא מין עם מינו, ואלו הם מלאכיו של הקדוש ברוך הוא, שבאים מצד הגבורה הקשה, להתגבר עליו, גברי כח עשי דברו. ברכו ה' מלאכיו - כמו יוסף שנקרא צדיק וגבור ושמר ברית שנקרא צדיק הרשומה בתוכו.

רבי אלעזר אמר, ויהי אחר הדברים האלה, מה זה היא? הרי פרשוה, מקום זה שיצר הרע מקטרג, שהוא הדרגה אחר הדברים. משום שיוסף נתן לו מקום לקטרג, שהיה יוסף מסלסל בשערו ומתקן את עצמו ומקשט אותו, אז נתן מקום ליצר הרע לקטרג, שאמר: ומה אבוי מתאבל עליו, ויוסף מקשט

דצדיקיא, בעלמא דין ובעלמא דאתי. דכתיב, (תהלים ה) וישמחו כל חוסי בך לעולם ורננו ותסוף עלימו ויעלצו בך אהבי שמך:

ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף. רבי חייא פתח

ואמר, (תהלים ק) ברכו יי מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו. תא חזי, כמה אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי, ולמיהוד בארח מתתקנא. בגין דלא יסטי ליה ההוא יצר הרע, דאיהו מקטרגא ליה כל יומא ויומא, כמה דאתמר.

ובגין דאיהו מקטרגא ליה תדיר, בעי בר נש לאתתקפא עליה, ולאסתלקא עליה באתר תקיפו. דבעי למיהוי גבר עליה, ולאשתתפא באתר דגבורה. בגין דכד בר נש אתקף עליה, פדין איהו בסטר גבורה, ואתדבק ביה לאתתקפא. ובגין דההוא יצר הרע תקיף, בעי בר נש דיהא תקיף מיניה.

וארין בני נשא דאתתקפו עליה, אקרונ גבורי כח, לאשתתפחא זינא עם זיניה.

ואלין אינון מלאכיו דקדשא בריך הוא, דאתיין מסטרא דגבורה קשיא, לאתתקפא עליה, גבורי כח עושי דברו. ברכו יי מלאכיו, פיוסף, דאקרי צדיק וגבור ונטר ברית קדישא דאתרשים בגויה.

רבי אלעזר אמר, ויהי אחר הדברים האלה, מאי היא, הא אוקמוה אתר דא דיצר הרע מקטרג, דאיהו ורגא אחר הדברים.

בגין דיוסף יחב ליה דוכתא לקטרגא, דהוה יוסף מסלסל בשעריה ואתקין גרמיה וקשיט ליה, פדין אתיהיב דוכתא ליצר הרע לקטרגא. דאמר, ומה אבוי דאיהו מתאבל